

314. Van Dale, de letter I (3, slot)

1. In deze alinea verzamel ik Latijnse en andere vreemdtalige uitdrukkingen. Test uw vreemdetalenkennis: in omnem eventum (in alle geval), in omnia paratus (op alles voorbereid), in omni scibili (in scibilibus, op alle gebieden thuis), in originali (in het oorspronkelijke handschrift), in optima forma (geheel in de vereiste vorm), in (omnia) saecula saeculorum (tot in de eeuwen der eeuwen), otium (in otio) cum dignitate (in rust met waardigheid), in pectore (in het geheim), in pari materia (in net zo'n geval), in parenthesi (tussen haakjes), in pace (in vrede), in persona (in hoogsteigen persoon), in pleno (bij voltallige vergadering), in petto (voorgenomen), in perpetuum (voor altijd, vergelijk: perpetuum mobile), ad (in) perpetuum (rei) memoriam (te eeuwiger gedachtenis), in poculis (bij een drankgelag), in politicis (in de politiek), in pontificalibus (in feestkledij) en in posse (slechts potentieel aanwezig) in esse (werkelijk bestaand). Hij kent alle ins en outs van het probleem.

2. U ziet het: één alinea volstaat niet. Hier volgt de rest: in puncto (wegens), in propria persona (in eigen persoon), in promptu (bij de hand, nee, niet: bijdehand!), in praxi (in de praktijk), in prima (in eerste aanleg), in prima instantia (in eerste aanleg), in probabili ignorantia (in te verontschuldigen onkunde), in procinctu (gereed), in procinctu mortis (bereid om te sterven), in puncto puncti (sexti, met betrekking tot het zesde gebod), in quantum (voor zoverre), in quantum de jure (voor zover de wet het veroorlooft), in re (in bedoelde zaak), in real life (irl, in het echte leven), in reatu (in staat van beschuldiging), in residuo (als rest), in rixa (bij een twist), in salutato hospite (in allerijl, in grote haast, in aller haast, inderhaast), in salvo (behouden), in salvo hinc (in het wilde weg), in se (in wezen), in sexualibus (de seksualiteit betreffende), in inside joke (grap voor ingewijden) en in inside story (verhaal volgens betrokkene).

3. De inontvangstneming van de zending verliep niet geheel vlekkeloos. Zippen is inpakken, unzippen uitpakken. Een inquilien is een commensaal (kostganger). INRI is de afkorting van Iesus Nazareus Rex Iudaeorum. Er zijn open, halfopen en gesloten inrichtingen. Een inrigged boot is niet outrigged. Een inro is een zegeldoosje. Het tussenwerpsel 'inshallah' staat voor 'zo God wil'. In-situ vitrificatie is een milieuterm (in situ: ter plaatse). Dat kun je beter niet doen, in silvam ligna ferre (water naar de zee dragen). De film werd in slow motion afgespeeld. Hij betaalde in solutum (in contanten). Zij was de schoondochter in spe van mijn broer. Ik bedoel Friesland en in specie Leeuwarden. Instantkoffie is kant-en-klaarkoffie. Instant messaging kan heel snel plaatsvinden. De organisatie was in statu nascendi. Instore reclame vind je in en rond de winkel. Federer won in straight sets. Een muziekstuk kun je orkestreren. Instrumentvliegen staat gelijk aan blind vliegen. Gij verdiende de kost in sudore vultus tui (in het zweet uws aanschijns). Je moet wel integros haurire fontes, uit zuivere bronnen putten.

4. Het intelligent design (Jaarboek 2007) wordt afgekort tot ID, het intelligentiequotiënt tot IQ. Intensioneel (Jaarboek 2007) is van intensie (begripsinhoud) afgeleid. De intensivecareafdeling verwijst naar de ic [ie-see], de intensive care. Een interactieve cd is een cd-i. Dat speelt inter alia inter amicos (onder andere onder vrienden). De morning-afterpil en het spiraaltje zijn interceptiemiddelen. Intercostaal is tussen de ribben gelegen. Hou eens op met die interessantdoenerij (Jaarboek 2007). Hij werd inter gladium et jugulum (inter pontem et fontem, op het nippertje) gered. Dat zei hij inter jocos et seria (tussen scherts en ernst). Vroeger was een interlyceale ontmoeting denkbaar. De Internationale is de benaming voor het algemeen werkliedenverbond, in 1866 door Karl Marx gesticht, de Tweede Internationale is de socialistische voortzetting daarvan (1889), de Derde Internationale is de in 1919 te Moskou gestichte communistische bond (Komintern) en de Vierde Internationale werd gevormd door de trotskisten. Een internetadres is een IP-adres, internetbellen is voipen of skype. Inter pocula werden ze het snel eens. Je mag geen interrogatoria captiosa strikvragen stellen op het examen.

5. Hij leefde inter spem et metum (tussen hoop en vrees). Zij heeft mij dat inter vivos en dus niet bij testament nagelaten. Onder intimi mag je dat zeggen. In thesi generali was hij wel in de mood, zelfs in de winningmood (in the winningmood). Zij was into Lou de Palingboer (zijn echte naam!) We moeten zijn ongebreidelde eierzucht breidelen. Dat werd in totidem verbis (met zoveel woorden) echt wel gezegd. Dat werd alleen intra muros (binnenshuis) gezegd. Is en passant slaan (doen van een en-passantslag) in transitu slaan? Het was inriest, maar de intricaatste boodschap moet nog komen. De introitus is de antifoön met psalmvers als inleiding tot de mis, de introitus vaginae is de schede-ingang. Intuberen geschiedt met een canule. De actie was door en door (intus et in cute) geregisseerd. Hij was in utrumque paratus (op alles voorbereid), maar overigens een inutile pondus (een nutteloos mens). De auto was mij in usum (ten gebruike) gegeven. Hij kletste in vacuo. Het was invidiae capax (benijdenswaardig) hoe ze het in vicem (wederkerig) eens werden. Echt: in vino veritas (in de wijn zit de waarheid).

6. Hij wilde het bos invluchten. Met het nog niet ingevlogen toestel werd hij het land ingevlogen. Ik was involved met Lenie. Stuur de invoice maar naar kantoor. Er was reden voor een vervroegde invrijheid(s)stelling. Inzake uw bezwaar is er ter zake niets te melden. De vreugderoepen klonken: io, evan, evoë! Het Ionisch is een dialect en ionisch is ionair (ionogeen). Geef hem maar wat ipecacuanhatinctuur, gemaakt van die kina-achtige plant. Ze had een ipodduim (een soort RSI-aandoening) en dan scoort ze toch nog ippon? Zeg je het nu nog een keer ipsissimis verbis (met precies dezelfde woorden)? Was het al door het feit zelf (ipso facto) beslecht of pas volgens de wet (ipso jure)? Irascibiliteit is prikkelbaarheid. Zou Irene kruimige irenes gelust hebben? Irish coffee is sterke koffie met een scheutje Ierse whisky en slagroom. Irish stew is stoofpot van vlees, aardappelen en groente.

7. De iron lady van de VVD is genoemd naar de Britse premier Margaret Thatcher. De nymfomane was irresistibel. Ischemie is plaatselijke bloedeloosheid. Er stond een Isisbeeld. Een isk is een internationale schakelklas. Een isd (Jaarboek 2008) is een inrichting voor stelselmatige daders. Een ismaëliet is een nakomeling van Ismaël. Een islamobiel (Jaarboek 2007) ondersteunt het tijdig bidden. De ISO is de International Standardization Organization. Op een isochimeen kan het behoorlijk koud zijn. De isoglossenmethode is de methode van dialectgeografische beschrijving met gebruikmaking van isoglossen. Een isohyeet gaat over neerslag, een isohypse over hoogtes boven zeeniveau. Isoniazide is een hydrazide van isonicotinezuur, een middel tegen tuberculose. Iso-octaan was vroeger 2,2,4-trimethylpentaan. Een isp (Jaarboek 2007) is een internet-serviceprovider. Een Israëliet is een Israëliër en een israëliet is een jood. Met een hot issue bedoelen we hetzelfde als met een hot item. De istmische spelen vonden om de twee jaren op de landengte (naar het Grieks: istmus) van Korinthe (adjectief: Korinthisch) in Griekenland plaats.

8. Een gewestelijk rondreizende muzikant (een italiaan) zal vast ook weleens naar de italiaan, de chinees of de pakistaan gaan. Een italic (italiek) is een cursieve letter. Een Italiaantje is een snelle (tekst)repetitie zonder kostuums of decor. Daarbij kan er best een Italiaantje meespelen. Myositis is een spierontsteking en rachitis is de Engelse ziekte. Een itinerarium is een reisboek. I Tjing is een orakelboek met hexagrammen uit de Chinese filosofie. It's the spelling, stupid! Hoofd van de IT'ers is de IT-tsaar (Jaarboek 2008). De iui is de intra-uteriene inseminatie (vorm van ki waarbij het sperma direct in de baarmoeder wordt gebracht). Het iva (B.-N., Jaarboek 2008) is een intern verzelfstandig agentschap). De ivf-et (Jaarboek 2007) is in-vitrofertilisatie gevolgd door embryotransfer. De Ivoorkuster zag hoe de ivoormeeuw voor Ivoorkust vloog. Bestaat het Ivoren Kruis nog? Een ixia is een Engelse zwaardlelie. Het rad van Ixion is beeld van een altijddurende marteling. Beseft u dit historische moment? Van Dale uit!

Rein Leentfaar